

Pressiteade

Luxembourg, 29. juuni 2021

Ei mingit pehmet maandumist: pandeemia ajal ELi lennureisijate õigused unustati

Euroopa Kontrollikoja aruande kohaselt ei olnud lennureisijate õigused ELis COVID-19 pandeemia ajal tagatud. Lennuettevõtjad on seadusega kohustatud reisijatele nende raha tagasi maksuma, kui nad lennud tühistavad. Sellest hoolimata sundisid paljud lennuettevõtjad oma kliente selle asemel vastu võtma vautšereid, mis on ebaseaduslik. ELi audiitorid juhivad tähelepanu ka sellele, et lennuettevõtjad ja pakettreiside korraldajad said miljardeid eurosid riigiabi, mida anti ilma reisijatele raha tagastamise tingimusega.

COVID-19 pandeemia on tõsiselt mõjutanud ELi lennutransporti. Reisipiirangud, mille liikmesriigid kehtestasid sageli omavahel kooskõlastamata, tõid Euroopa lennujaamade võrgustikus kaasa 7000 lennuliini sulgemise. Ajavahemikus 2020. aasta märtsist kuni 2021. aasta märtsini mõjutasid lendude tühistamised ELis kümneid miljoneid reisijaid. Sellistel juhtudel annab ELi õigus lennureisijatele õiguse lasta tühistatud lennupiletid tagasi maksta või tühistatud reiseid marsruute muuta. Samal ajal põhjustas lendude katkemine ootamatuid ja tõsiseid likviidsusprobleeme lennuettevõtjatele ja pakettreiside korraldajatele. Paljud liikmesriigid sekkusid kiiresti, andes enneolematul määral riigiabi, et võimaldada neil tegevust jätkata ja päästa nad võimalikust pankrotist.

„Pandeemia on lisaks paljudele muudele kahjulikele tagajärgedele kahjustanud ka ELi lennureisijate õigusi,“ ütles aruande eest vastutav Euroopa Kontrollikoja liige Annemie Turtelboom. „Kuigi lennuettevõtjate ja pakettreiside korraldajate toetamiseks on tehtud kõik võimalik, on ELi miljonite inimeste õiguste tagamiseks tehtud liiga vähe.“

Audiitorid leidsid, et kriisi esimestel kuudel kaotasid paljud reisijad raha, millele neil oli õigus. Sellel lasti juhtuda isegi liikmesriikide heakskiidul: 15 neist, sealhulgas Prantsusmaa, Madalmaad ja Belgia, võtsid erakorralisi meetmeid, et vabastada lennuettevõtjad ja pakettreiside korraldajad oma tavapärasest kohustusest maksta reisijatele hüvitist. Vastupidiselt ELi õigusele olid paljud reisijad sunnitud vastu võtma vautšereid, kuid need ei olnud alati kaitstud lennuettevõtja maksejõuetuse eest ja nende väljastamine lükkas edasi piletihinna tagastamise võimaluse. Alates 2020. aasta keskpaigast hakkasid lennuettevõtjad reisijatele hüvitist maksuma. Enamikul juhtudel võttis see aga palju kauem aega kui õigusaktides ette nähtud seitse päeva (ainult lennupileti ostmise puhul) või 14 päeva (lennu- ja majutuspaketiga reisijate puhul). Veelgi raskem oli neil reisijail, kes ei olnud ostmise pileteid otse lennuettevõtjatelt. Sageli solgutati neid

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisisu. Eriaruanne on tervikuna kättesaadav veebisaidil eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

vahendajate (nt reisibüroode) ja lennuettevõtjate vahel ning parimal juhul hüvitati neile piletid osaliselt või suure viivitusega. Halvimal juhul ei makstud neile üldse hüvitist.

Vahepeal kiitis Euroopa Komisjon heaks avaliku sektori meetmed, millega toetatakse lennuettevõtjaid ja pakettreiside korraldajaid, keda COVID-19 kriis on kogu ELis tõsiselt mõjutanud. Ja ta tegi seda enneolematult kiiresti: 54 riigiabi otsust võeti vastu keskmiselt 13 päeva jooksul alates teatamisest, neist 23 ühe nädala jooksul. 2020. aasta märtsist kuni 2021. aasta aprillini eraldasid liikmesriigid toetusmeetmeteks kokku ligi 35 miljardit eurot avaliku sektori raha. Muu hulgas said Air France ja KLM kokku üle 11 miljardi euro, Lufthansa üle 6 miljardi euro ning TUI, TAP ja SAS kumbki üle 1 miljardi euro. Liikmesriigid ei sidunud aga lennuettevõtjatele abi andmist sõnaselgelt reisijatele makstavate hüvitistega, kuigi komisjon andis oma piiratud võimaluste piires selgelt mõisa, et reisijaõiguste valdkonnas saavad nad seda teha. Kokkuvõttes jätsid liikmesriigid lennureisijate hüvitamise üksnes lennuettevõtjate ülesandeks, kes aga järgisid riigiabi kasutamisel oma prioriteete. Audiitorid märgivad, et see tõi kaasa lennureisijate väga erineva kohtlemise ELis.

ELi audiitorid esitavad oma järelduste põhjal Euroopa Komisjonile konkreetsed soovitused lennureisijate õiguste paremaks kaitsmiseks.

Selgitav taustteave

Reisijate õiguste kaitsmine on ELi poliitika, mis kodanikke otseselt mõjutab ja on seega kõigis liikmesriikides hästi nähtav. Reisijate õigused on määratletud ELi tasandil, neid kohaldavad transporditeenuste osutajad ja nende täitmis kontrollivad liikmesriikide asutused. Määruses 261/2004 on sätestatud ELi eeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta. Üks ELi direktiiv pakub sarnast kaitset ka pakettreise (näiteks lend koos hotellibroneeringuga) broneerinud inimestele.

2018. aastal avaldas kontrollikoda juba ühe [reisijate õigusi käsitleva aruande](#), mis hõlmas kõiki transpordiliike. Selles rõhutati, et isegi enne COVID-19 pandeemiat oli ELi reisijate õiguste süsteemis puudujääke.

Eriaruanne nr 15/2021: „Lennureisijate õigused COVID-19 pandeemia ajal: vaatamata Euroopa Komisjoni jõupingutustele ei ole põhiõigused kaitstud“ on kättesaadav Euroopa Kontrollikoja veebisaidil (eca.europa.eu) 23 ELi keeles.

Kontrollikoda tutvustab oma eriaruandeid Euroopa Parlamendile ja Euroopa Liidu Nõukogule ning teistele huvitatud pooltele, nagu liikmesriikide parlamendid, ettevõtlusringkondade sidusrühmad ja kodanikuühiskonna esindajad. Valdav osa aruannetes esitatud soovitustest viiakse ka ellu.

Pressikontakt

Kontrollikoja pressibüroo: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois – e-post: vincent.bourgeois@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti – e-post: claudia.spiti@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 691 553 547